

ДНЕВНИКЪ ХІІІ.

Засѣданіе на 22 Марта 1879 год.

Засѣданіето се отвори отъ Н. Блаженство, Прѣдсѣдателя, на 11 и половина часа прѣдъ обѣдъ. Отъ прочитаніето списъка на членоветѣ отъ народното събрание стана явно, че отъ прѣдставителитѣ отсъствуваха 38 души, отъ които 13 по отпускъ, а другитѣ 25 по разни причини.

Подпрѣдсѣдателя, г. Каравеловъ, като обяви на събранието че протокола отъ миналото засѣданіе не е още готовъ, прѣдложи щото, прѣди да се пристъпи къмъ разглежданіето на Органическия Уставъ да се прочетатъ прошенията подадени отъ нѣкои депутати на бюрото.

Най напредъ се прочете прошеніето на подпрѣдсѣдателя, г. Икономова, отъ днешна дата, въ което той моли Н. Блаженство, Прѣдсѣдателя, да му позволи да се оттегли въ редоветѣ на проститѣ депутати и да призове, ако трѣба, събранието да си избере другъ на мѣстото му за подпрѣдсѣдатель, като той се намира въ пълна невъзможностъ да продължава участвуваніето си въ състава на бюрото, подиръ случкитѣ на вчерашното засѣданіе и подиръ думитѣ на нѣкои оратори за нечистота въ намѣреніята на прѣдсѣдателствующи вчера.

Н. Блаженство, прѣдсѣдателя, попита събранието какво мисли за оставката на г. Икономова, като забелѣжи че вчера, когато се нападнаше бюрото, ни единъ отъ депутатитѣ не каза дума срѣщу това.

Г. Славейковъ каза: „Мислихъ че не трѣбваше да бждемъ толкова щекотливи и дребодливи кога работата, за която сме свикани, е отъ такава важностъ. Ний знайме какви сме; ний знайме че сме нови, неопитни и не трѣбва да диримъ кой какво е казалъ. Добрата воля къмъ народната работа трѣбва да ни извинява, кога причиняваме незадоволствія единъ на другий. И въ по-уреденитѣ общества ставатъ такива пѣща. Ако моитѣ думи са неблагодарили г. Вице прѣдсѣдателя азъ съмъ готовъ да ги оттегля и да просѣя прошка“.

Когато г. Подпрѣдсѣдатель попита Сабранието приема ли се оставката на г. Икономова, много гласове отговориха: не, не.

Г. Цанковъ, като пое думата, каза: „Ний имаме правилникъ, въ който е казано какви мѣрки може Прѣдсѣдателя да употрѣбява за да пази редъ въ засѣданіята; една отъ тия мѣрки Прѣдсѣдателя можеше да употрѣби вчера. Нъ това като не стана и при туй като г. Славейковъ публично се извинява, то нѣма повече защо да се говори върху тоя въпросъ. Не трѣбва да търсимъ само закачки за распри“.

Г. Подпрѣдсѣдателя заключава че оставката на г. Икономова не се приема. Това много гласове отъ Събранието потвърдиха.

Н. Високопреосвѣщенство Доростолски Червенски заяви че трѣбва да се тури въпроса на гласоподаване, понеже се чуватъ само частни гласове.

Г. Цанковъ забелѣжи че не трѣбва да се гласоподава, защото споредъ правилника който е избранъ за нѣкоя длъжностъ въ Събранието нѣма право да се отказва.

Г. Начевичъ тѣй сжщо мисли че не трѣбва да се гласоподава и прѣдлага щото Събранието съ аklamация да помоли г. Икономова да остане на службата си.

Г. Подпрѣдсѣдателя потвърди думитѣ на г. Начевича и каза че и бюрото отъ своя страна трѣбва да благодари на г. Икономова за това гдѣто на всички приети телеграмми той е отговорилъ по начинъ превъсходенъ.

Г. Цанковъ повтори пакъ че като г. Славейковъ си припознава публично грѣшката, то излишно е да се говори по-вече връхъ тоя въпросъ, защото иначе ще се раздразватъ само страститѣ.

Г. Подпрѣдсѣдатель забелѣжи на г. Икономова че Народното Събрание не приема оставката му и го помоли да остане на поста си.

Г. Балабановъ, като пое думата, каза че той става не за да подигне отъ ново тоя въпросъ, който е вече исчерпанъ, нѣ иска да напомни щото случая, който го е породилъ да не става прецедентъ. „Обръщамъ вниманието на почитаемото Събрание“, приложи г. Балабановъ „връхъ думитѣ на г. Славейковъ. Той каза че „ний знайме какви сме“. Известно е че г. Славейковъ знае да се шегува и може би и другъ пътъ да повтори това сжщото, което направи вчера.

Но ний трѣбва да знайме че сме депутати на Българския народъ, който ни е избралъ и пратилъ тукъ за голѣма работа, — да прѣгледаме Органически Уставъ и да туримъ основа на бждщиятъ и политически нашъ животъ. — Желая да се мине въ протокола че туй изражение „ний знайме какви сме“ азъ отхвърлямъ като недостойно за насъ и желая щото то никога да не се повтори“. — Събранието прие тия думу на г. Балабанова съ ржкоплѣскания.

Г. Цанковъ като счита въпроса за исчерпенъ прѣдлага да не се говори за него.

Г. Славейковъ иска думата.

Много гласове го прекъснаха съ думитѣ: въпроса е исчерпенъ.

Г. Подпрѣдсѣдателя забелѣжа че понеже тукъ се касае до негова личностъ, той счита за нужно да попита още веднажъ да ли Народното Събрание има тоя въпросъ за исчерпенъ или не?

Събранието по вишегласне изяви че е исчерпенъ.

Г. Славейковъ пожела да се забелѣжи въ протокола че той искалъ да отговори, нѣ не му се дозволило

Слѣдъ това прочете се едно прошение на 103 депутати, съ дата 13 марта, за да отложатъ засѣданията на Народното Събрание отъ 24 Марта до 10 Априлия, въ което време депутатитѣ да си идатъ за въскресение.

Много гласове се чуха: „не бива, не бива“.

Г. Подпрѣдсѣдатель каза: 103 подписа съставятъ вишегласие въ нашето

засѣдание, споредъ това думитѣ „не бива“ както и разискванието на тоя въпросъ ми се виждатъ нумѣстно.

Г. Джабаровъ потвърди думитѣ на г. Подпрѣседателя.

Г. Цанковъ се изрази: Оглаганието на засѣданията на нашето Събрание е работа само на Прѣседателя. Той знае нашитѣ религиозни длѣжности и ако вижда за нужно да се распусне Събранието за празниците, той това ще направи. Азъ мисля че това прѣдложение трѣбва да се отхвърли.

Г. Подбалканскій заяви че причината да се подаде това прошение е медленния вървѣжъ на работитѣ въ Събранието и повани депутатитѣ съ по голѣма ревностъ да се заловятъ за работа. Думитѣ му се посрѣщнаха съ ржкоплѣскания.

Г. Подпрѣседателъ попита поднасанитѣ оттегляватъ ли подписитѣ или не?

Г. Подбалканскій забелѣжи че всякой който желае отпускъ трѣбва да покаже причини благословни, а не че трѣбва да си отиде, за празниците, защото ний не сме дошли да се расхождаме.

Г. Подпрѣседателя прѣдложи да се разскава тая въпросъ, защото прошенияго е подписано отъ 103 депутати, подписитѣ на които не можатъ да се уничтожатъ.

Г. Цанковъ като пое думата каза: Бюрото трѣбваше само да рѣши тоя въпросъ безъ да го прѣдстави на Събранието. Прѣдлагамъ да се положи той на гласоподаване или да се отхвърли съвѣмъ.

Н. Високопреосвѣщенство Мелетий Софійскій се изрази: вчера като съзнахми важноста на работата, за която сме испратени отъ правителството и народа, ний рѣшихме всѣкий день да засѣдаваме. Цѣлий Руский народъ се подигна и остави мило и драго за да дойде тукъ да се бие по балканитѣ въ студове и снѣгове. А ний сега когато трѣбва вече съ готовъ материалъ да си построимъ на родното здание, искаме да си идимъ за празниците, защото нивята ни не били посѣяни, крушитѣ ни не били продадени и дюкениитѣ ни не вървѣли добре. Нека, г-да, останемъ тукъ за да се свърши устава. Сиротията очаква отъ насъ наредба. Разходкитѣ да оставими на страна.

Народното Събрание прие съ шумни ржкоплѣскания думитѣ на Н. Високопреосвѣщенство.

Г. Начевичъ поддържа прѣдложението на Н. Високопреосвѣщенство и по-моли подписавшитѣ да си оттеглятъ подписитѣ.

Г. Подпрѣседателъ поиска да се тури въпреса на гласоподаване.

Н. Високопреосвѣщенство Мелетий забелѣза че такива жизненни въпроси не търпятъ гласоподаване.

Г. Цанковъ каза че този отпускъ се иска за кефъ, защото за празниците само не може да се изисква отпускъ отъ 15 дни.

Г. Тумпаровъ заяви, че ако въпроса се тури на гласоподаване, то като подписавшитѣ са 103 души тѣ ще иматъ право вишегласне и Събранието ще се распусне. Нъ въ такъвъ случай, прибави той, ний, които сме отъ далечъ, като си идимъ не щемъ се върна вече.

Г. Балабановъ като пое думата каза отъ трибуната: „Почитаемч г-да, подигналъ се е единъ въпросъ въ днешното засѣдание отъ голѣма важностъ. Чини

ми се че всички сме съгласни какъ бюрото може да ни распусне за празниците, както това става на всякаде. Тогава който може да си иде, нека си иде, а който не — нека остане, и тукъ има черкви и тукъ Богъ може да ни слуша молитвитѣ. Съгласенъ съмъ съ Н. Високопреосвѣщенство Софийскій че тоя въпросъ не търпи гласоподаване, защото като подписавшигѣ сж 103 души, то значи да се гласоподава за сждбата на нашето Събрание. Ний знайме че сме натоварени отъ освободителката си Руссия, отъ народа си и отъ Европа да се устроимъ. Моля ви са въ името на отечеството да се обърнемъ къмъ себе си и да признаемъ че ний сме длъжни да стоимъ и бързо да работимъ, защото времето лети. Ний до сега малко сме свършили а до единъ месецъ всичко трѣбва да бжде готово. Нѣ какъ ще може то да стане когато отъ тоя месецъ ни се отнематъ 2 Недѣли? — Заради това прѣдлагамъ да не се туря на гласоподаване тоя въпросъ; мисля и подписавшигѣ ще си отеглятъ подписитѣ и вмѣсто отпускъ искатъ да работятъ.

Речта на г. Балабанова са прие съ ржкоплѣскания.

Н. Прѣвѣсходителство Лукияновъ забелѣжи:

„На основание на правилника депутатитѣ можатъ да искатъ отпускъ по законни причини. Нѣ настоящето прошение има за цѣль да отложи събранието. Отлаганието Събранието може да стане само по волята на Княза Коммисаря, който го е свикалъ. И въ проекта на Органическия Уставъ е казано че Н. Събрание не може да са работиде безъ волята и съгласието на Княза.

Забелѣжката на Н. Превѣсходителство са прие съ шумни ржкоплѣскания.

Слѣдъ това прочете са прощението на Шумненскій депутатъ Д-ръ Парушева, въ което моли да му са даде отпускъ за 15 дни, по причина че дѣтето му било болно до отчаянно положение.

Като са попита Н. Събрание да ли е съгласно да са даде желаемиятъ отпускъ на Д-ръ Парушева, то по вишегласие отрече.

Д-ръ Парушевъ възрази: „Тогава азъ ще направа както Станчева. Прочетете телеграммитѣ ми. Причинитѣ ми сж законни“. Нѣ думитѣ му не са зеха въ внимание.

Прочете са прощението на г-нъ Т. Д. Шиварова, депутатъ Орѣховскій, въ което той моли да му са даде стпускъ за 20 дни за да урѣди тютюневата си фабрика въ Орѣхово, която била затворенъ отъ Акцизнии чиновникъ.

Н. Събрание по вишегласие отрече да са даде на г-на Т. Д. Шиварова желемия отъ него отпускъ.

Н. Високопреосвѣщенство Мелетий забелѣзва нѣкаква си несправедливостъ въ това дѣто г-нъ подпрѣдсѣдатель по разни начина попита Народното Събрание да ли са съгласява или не да даде на двамата просители отпускъ: Именно за д-ръ Парушева попиталъ Н. Събрание така: „Който не е съгласенъ да си дигне ржката;“ А за г-нъ Шиварова: „Който е съгласенъ да си дигне ржката“.

Въ отвѣтъ на това г-нъ Подпрѣдсѣдателя каза че споредъ регламента прѣдсѣдатели има това право.

Прочете са заявлението отъ 5-тѣхъ депутати, И. Ванковъ, А. Радуловъ, Т. Икономовъ, Д. Катрановъ и П. Ангеловъ, които заявяватъ че приематъ Органи-

чоский Уставъ за държавното устройство на Българското Княжество съ слудующитѣ измѣнения :

1-во Въ членъ 22 да са прибаватъ речитѣ „въ мжжка линия“.

2-ро Въ членъ 33 намѣсто 1,000,000 фр. да са кажи 600,000 франка.

3-то Съдържанието на чл. 79 да са замѣни както слѣдува: „Н. Събрание състои отъ представители, избрани отъ народа, като са зема отъ жители безъ разлика на полъ и възраст на 25 хиляди по единъ прѣдставителъ.“

4-о Чл. 170 да са замѣни както слѣдува: „Слѣдъ три години да са свика едно Велико Народно Събрание, което да пригледа и измѣни, ако е нужно, този Уставъ“.

Г. Цанковъ каза: „Истина това срѣдство за приемването на Органическия Уставъ е добро. Азъ го приемамъ, нъ само съ тия условия; 1-во Че ще са изработи единъ законъ за изборитѣ на депутатитѣ. 2-ро Да са изработи и законъ за избирането на първий князь. Съ това допълнено азъ го приемамъ и пригласявамъ народното събрание да го приеме тѣй също. Срока три години е добъръ; въ туй расстояние ний ще видимъ каква конституция ще бжде за насъ най добра.“

Г. Славейковъ забелѣва: Най добро не можж да кажж, нъ практично е; защото чрезъ него ще избѣгнемъ препирнитѣ. Нъ азъ не го приемамъ преди да са разгледа, защото инакъ ще станатъ тълкувания.

Г. Михайловский възрази: „Вчера рѣшихме какъ да разгледаме Устава, а днесъ променяме това рѣшение. Вчера почнахме да го разглеждаме и едвамъ му турихме името, а днесъ искаме да го приемемъ така. Трѣба да постоянствуваме да го разгледаме членъ по членъ и дето му е мѣстото тамъ да го прменяме.“

Г. Цанковъ отговори: „Като казахъ че приемамъ прѣдложението не казахъ че не трѣба да прочетемъ Устава членъ по членъ; нъ на сѣкий членъ да са не спираме.“

Г. Михайловский поддържа своето мнение.

Чуха са много гласове да са мине на дневния редъ.

Прочете са глава I и чл. 1. отъ проекта на Органически Уставъ, който гласи: Намалявание или уголѣвявание територията на Българското Княжество не може да стане безъ съгласието на Великото Народно Събрание.

Н. Високопреосвѣщенство Мелетий вржъзъ заглавието на тая глава, което е „за земята (територията) на княжеството“ забѣлѣва да са замѣсти чуждата дума „територията“ съ българската „землище“.

Г. Цанковъ каза: Азъ мисля че Събранието ще са съгласи щото всѣкой, който иска да прави измѣнение на думитѣ, да подава мнението си писменно на бюрото и то да има право да ги промѣня. Само за смисала на членоветѣ на Устава трѣба да ставатъ дебати.“

Г-нъ Михайловский са изрази: „Тука са говори за територията а незнаемъ границитѣ на княжеството. Нашитѣ съседи са нагазнили въ земитѣ на Истокъ и Западъ, като незнайме границитѣ си какъ ще си завземемъ заетитѣ мѣста назадъ“.

Г. Я. Геровъ изяви „като незнайме окончателно границитѣ на княжеството, то трѣба да знаемъ поне на какви части са дѣли то административно.“

Г. Цанковъ като пое думата каза: Най напредъ ще отговаря на г. Михаил-

ловский. Ний сега съставяме конституция на българското Княжество. Когато стане въпросъ за границитѣ ний нѣма да покажемъ конституцията, нѣ трактата, който опредѣля границитѣ на княжеството. Опредѣленнето на границитѣ го нѣма него въ конституцията на Влахия, Сърбия, Гърция нето пакъ въ другитѣ конституции. За това намирамъ за излишно да се вмѣсти то и въ нашата конституция. А въ отвѣтъ на г-нъ Герова ще кажа че, който иска да говори за изменение на тоя членъ, за замѣстваннето му съ другий, или прибавенни на новъ, той трѣба да полага на бюрото мнението си формулирано. И азъ сжмъ приготвилъ за тоя членъ слѣдующата формула:

1-о Намалаванне или уголѣмяванне на територията на Българското Княжество не може да стане безъ съгласието на Народното представителство (на мѣсто Великото Народно Събрание).

2-ро Да се махнатъ думитѣ въ скобитѣ на чл. 2.

3-то Територията е раздѣлена административно на окрѣзи, околии и общини.

4-то Мѣстнитѣ интереси на окрѣга, на околията и общината са управляватъ отъ окрѣжнитѣ, околийскитѣ и общинскитѣ съвѣти, учредени споредъ особнитѣ закони основани на началата на конституцията.

Г. Грековъ каза че послѣдната алинея приема, нѣ мисли че не му е мѣстото да се говори за администрацията тамъ дето се говори за територията.

Г. Тумпаровъ се изрази: Съгласенъ сжмъ съ прѣдговорившитѣ г-да че опредѣленнето на границитѣ на княжеството не трѣбва да влиза въ конституцията. Нѣ извѣстно е всѣкому че чужденци са занимали голѣмата частъ отъ нашата земя, такива части са окрѣзитѣ Трънски и Брезнишки и нѣкои други села. Трѣба да знаемъ още че разни агенти и сръбски чиновници обикалятъ тия мѣстности и употребяватъ всѣкакви средства да взематъ подписки отъ населението че желае съединението си съ Сърбия. Ний, които сме по близки до тия окрѣзи и села, знаиме тѣхното отчаенно положение. За това прѣдлагамъ на Н. Събрание да мелимъ Н. Сиятелство, Княза Комисаря, да подѣйствува дѣто трѣба, да се оттеглятъ единъ часъ напредъ тия чужди хора отъ нашата земя“.

Г. Подпрѣдсѣдателя пита Народното Събрание да ли е съгласно да се постъпи така.

Н. Събрание едногласно одобри това прѣдложение.

Г. Стоиловъ прибави: „Въ прошеннето до Княза да се каже че Народното Събрание негодува за дето сърбитѣ неправедно държатъ заетитѣ мѣста,“

Г. Любеновъ мисли че сжщото трѣба да се направи и за мѣстата заети отъ турцитѣ въ Кюстендилско, и които, по Берлинския трактатъ, трѣба да влѣзатъ въ състава на княжеството.

Г. Цаневъ моли бюрото да не забрава въ писмото си до Княза и мѣстата въ Видинско, заети тоже отъ сърбитѣ.

Г. Енчевъ желае да се вземе въ внимание и границата къмъ Добруджа; защото власитѣ са завладѣли тамъ мѣстата, които, споредъ Берлинскій трактатъ, не имъ принадлежатъ; и тѣй своеволно са отнасятъ съ жителитѣ щото тѣ са при- нудени да се приселяватъ.

Г. Подпрѣдсѣдателя моли г. Цанкова да разясни ще ли има въ окрѣ-

жията и околнитѣ коронни чиновници или не. И тия чиновници ще ли бждатъ само полицейски пристави, азъ нѣмамъ нищо противъ това; нѣ ако има административни чиновници, като околни началници, то това азъ не считамъ за самоуправление.

Г. Балабановъ заяви че прѣдложението на г. Цанкова послѣ ще дойде а сега да са разгльда 1-й членъ отъ проекта.

Г. Геровъ мисли че 1-й и 2-й членъ трѣба да са слезтъ и да са разгледатъ наедно. Като въ думитѣ „Намалаванне и уголѣмяване“, споменати въ 1-й чл. и въ думата „исправяне“, спомената въ 2-й чл. не вижда голѣта разлика.

Г. Грековъ на това отговори: „Чиними са че тия два члена не можтъ да са слезтъ. Истина е че съ „исправление“ на границитѣ става намалаванне и уголѣмяване; нѣ тука има друго нѣщо, — въ втория членъ са говори че исправление на границитѣ става въ „мѣста не населѣни“. Ето защо за първия чл. рѣшава Великото Народно Събрание, а за втория, — обикновенното Народно Събрание. Ако са рѣши да имаме двѣ Н. Събрания, тогава тия членове трѣба да останатъ непожтнати.

Г. Геровъ възрази. „Като са дава по голѣма важностъ на 1-й чл. то мисля да са рѣшатъ въпроситѣ, за които той споменува. по вишегласие отъ 2/3 на членовтѣ на Н. Събрание.

Г. Джебаровъ прѣдлага да ся рѣши въпроса колко народни събрания трѣба да имаме. Ако имаме едно — членовтѣ ще са слезтъ; ако имаме двѣ членовтѣ ще останатъ отдѣлни.

Г. Славейковъ каза: „Прѣдмета за Великото и Обикновенно Н. Събрание ще дойде послѣ. А сега азъ мисля че като са тури просто народно събрание, ще бжде доволно. Като тия членове и въ сржбската конституция сж раздвоени и ний не трѣбва да ги съединяваме“.

Като са туриха на гласоподаване първитѣ два члена отъ проекта на Органческия Уставъ, приеха се по вишегласие безъ никакво измѣненне.

Прочетоха са 3-й и 4-й членъ отъ формулата на г. Цанкова.

Г. Подпрѣдсѣдателя изяви желание да са остави въпроса за раздѣленнесто на територията да са разгледа когато ще са съставатъ законитѣ за администрацията.

Г. Стойловъ отъ трибуната обжрна са къмъ Събранието съ тия думи. „Чухте едно прѣдложение че територията трѣба да са раздѣли на Окръжия, околни и общини.“ Чухте едно прѣдложение че това като нѣщо не важно трѣба да са оставя за по подиръ. Азъ поддржамъ че разделението е, както са споменува и въ рапорта на 15 членната коммисия, едно основно начало на конституцията. Г-нъ Цанковъ прѣдлага щото на всѣка община, която съставлява единица отъ управлението, да са даде да вжрни толкова колкото ти може. Азъ съмъ съгласенъ съ това и искамъ развитието на самоуправлението въ тия общини, или административни единици, защото то ще бжде силата на нашия народъ и една здрава основа за бждущето развитие. Трѣбва да оставимъ на тия единици да вършатъ самостоятелно своитѣ домашни работи, а не да чакатъ отъ правителството всичко. Ний трѣба да са стараемъ у насъ да са развиятъ много центрове на политически и общественъ животъ Това е началото на децентрализацията, което Франция съ мжка

ся стреми да постигне, и което дава силата на Англия и Америка. — Другото начало е началото на централизацията споредъ което правителството прави всичко. Нашето отечество трѣбва да състави едно цѣло, нѣ въ същото време да гледаме шото да съставимъ отдѣлни центрове, които въ миниатуренъ видъ да представляватъ цѣлото, и на които конституцията да гарантира самоуправление. Азъ поддържамъ мнението на г-на Руссенский депутатъ „заключи г. Стоиловъ“ за разделението на територията на окръжия, околии и общини, защото само тогава ще имаме силно Народно Управление.“

Г-нъ Подпрѣдсѣдателя, Каравеловъ каза: „Това щото говори г-нъ Стоиловъ нѣма нищо общо съ самоуправлението. Азъ самъ мож да давамъ уроци, и ще ги дамъ когато дотрѣба.“

Г-нъ Стоиловъ отговори. „То е ваша работа.“

Г-нъ Мариновъ попита да ли всѣкой окръгъ ще са дѣли на околии, и всѣка околия на общини? —

Г-нъ Цанковъ отговори за подробното раздѣление ще стане особенъ законъ, а сега е думата за главното подраздѣление на територията. За управлението на околинѣ и общинѣ ще станатъ особенни закони, нѣ трѣбва прѣдварително да са тури въ конституцията членъ, отъ който да черпатъ тия закони за мѣстното имъ самоуправление.

Г-нъ Мариновъ е уплашенъ отъ разяснението на г-на Цанкова, защото виждалъ че съ името окръгъ той искалъ да замѣсти сегашната губерния; а съ името околия, — сегашния окръгъ. За това искамъ изяснения какъ практически това раздѣление може да стане,

Н. Високопрѣосвѣщенство Софийский намѣри за нужно да разясни че околията не е измислена отъ администрацията, че тя природно са е явила у насъ. Нѣкои голѣми селения, като н. п. Тетевенъ; сж природно отсѣчени и съставятъ околии.

Г-нъ Балабановъ отъ трибуната отправя слѣдующитѣ думи къмъ Събраниято: „Г да, искатъ разяснения за дѣленieto на територията и азъ ще дамъ. Прѣдложението на г-на Цанкова приемамъ; че азъ тѣй го разбѣрамъ:“ Административна България ще са дѣли на окръжия, околии и общини. Окръжието не ще бжде пето Губерния, пето сегашния окръгъ. Нѣколко сегашни окръзи ще съставляватъ едно окръжие, но тоя начинъ Губерниитѣ падатъ което не ще бжде отъ голѣма вреда за насъ, като тѣ се спомагали за централизацията и малко са ни ползували, както и турскитѣ мютесарифлици и валилици малко ползувахъ турското правителство. Азъ сжмъ билъ въ администрацията и знамъ въ какви неудобности селянина е подпадалъ и подпада по причина на тия Губернии. За това и азъ заедно съ г. Цанкова предлагамъ да са уничтожатъ Губерниитѣ и да са приеме окръжието, което може да са нарече префектура или пнакъ, и въ което ще влязатъ 2 или 3 окръга сегашни.“ —

„Колкото за околията ще кажж слѣдующето: Споредъ официалнитѣ документи ти е пахия, която е естествено явление на нашия народенъ животъ. У насъ сж се явили по голѣми селѣния или села; и турското правителство имъ давало мюдиръ за да вжршатъ на мѣстото си работи отъ малка важность. Като примѣръ отъ се-

гапния животъ можж да покажж на Горня Орѣховица. Когато посѣтихъ това село молиха ма мѣстнитѣ жители като депутатъ (защото хората мислятъ че депутатитѣ всичко можатъ да вършатъ), да издѣйствувамъ да имъ се даде малко полицейско управление за да имъ распрва дребнитѣ имъ мѣстни распри. При всичко че наша Орѣховица не е Велико Търново „думаха тѣ“ нъ все трѣбва щото да имаме тука човѣкъ, който да ни распрва за да не бждемъ принудени за дребни работи да ходимъ да губимъ време въ Търново. — Чиними ся всѣкой Българинъ, който чувствува ползата на народа си, ще желае да са образуватъ такива центрове въ отечеството ни за да стане България градина или Белгия на Балканския Полуостровъ, както си изрази единъ отъ нашитѣ доброжелатели, Евронейци.“ —

„Колкото за общината тя иди най подиръ въ дѣлението; нъ тя е първото административно тѣло. Дайте по много правдини на окръжнето, по малко на околията, а на общината —най пълно самоуправление. Въ нейнитѣ дѣла трѣба да са мѣси централната власть само въ рѣдки случаи. За доказателство на добрата страна на общинското самоуправление моя приятель г. Стоиловъ приведе като примѣръ Англия и Америка; а азъ ще дамъ другъ примѣръ: При всичкитѣ гонения и теглила отъ страна на турцитѣ ний си съхранихме народния животъ именно за това че имаме общинско управление. Тѣ — общинитѣ — ни дадоха училищата и поддръжжж чѣрквата ни, която като хранилище запази нашитѣ прѣдания. Отъ когато захванаха отъ Ц-градъ да унищожаватъ общинскиятъ животъ чрезъ своитѣ реформи взеха да вредятъ и на развитието на народа ни. За това въ заключение азъ пакъ прѣдлагамъ да са приеме прѣдложението на г на Цанкова.“

Г нъ Прѣдсѣдателя повторително пита какъвъ чиновникъ ще бжде тамъ, околень начальникъ или полицейски приставъ?

Г нъ Цанковъ мисли че въ една конституция можж да са каже само за разделението; нъ не по колко села ще влизатъ въ околията. Управителитѣ ще опредѣлятъ това чрезъ особенни закони. Общината е недѣлима; а дѣлението са отнася до окръжнето и околията.

Г нъ Мариновъ забелѣжи: че той като искалъ разяснение, той направилъ това не че не разбиралъ какво ще каже Окръжие, Околия и Община: нъ защото мислялъ че г. Цанковъ искалъ да замѣни сегашната Губерния съ окръжие. Слѣдъ разясненията на г-на Балабанова, които г. Цанковъ неможалъ да даде, г. Мариновъ приема това раздѣление.

Слѣдъ това прочете са 3-й членъ отъ формулата на г. Цанкова, който гласи: „Територията е раздѣлена административно на окръжи, околии и общини.“

Тоя членъ са прие съ вѣщенасие за да съставлява 3-й чл. на конституцията.

Подиръ това чете са слѣдующия членъ отъ същата формула: „Митнитѣ интереси на окръга, на околията и общината са управлятъ отъ окръжитѣ, околийскитѣ и общинскитѣ свѣти учредени споредъ особенни закони, основани по началата на Конституцията.“

Г. Цанковъ забележи „когато г. Балабановъ развиваше теорията за управлението на общинитѣ каза че то ще бжде самоуправление административно. Управление е друго, а самоуправление друго. Споредъ това мѣстното управление е отдѣлно отъ административното и за него съществуватъ други закони. Тия три части

на дѣлението можатъ да иматъ мытни интереси. относително до училищата, болници, чешми гори и пр.; за тѣхъ трѣба да са съставятъ други закони, за които ще знае централното правителство. Тия закони трѣба да бждатъ направени споредъ Конституцията.“

Г. Балабановъ отговори че всѣкий законъ ще бжде основанъ на Конституцията, и уви на онзи законъ, който не е споредъ нея. Той прѣдложи да се отхвърли 4-й членъ на формулата, като са допълни 3-й членъ отъ Конституцията съ прибавление „особни закони ще са съставятъ за самоуправлението на общината.“

Д-ръ Антоновъ попита да ли не е нужно да са вмѣсти между 2-й и 3-й членъ единъ новъ членъ, който да опредѣли числото на жителитѣ, които ще образуватъ окръга.

Г. Подпрѣдсѣдателя припомни че трѣба първо да са свърши въпроса, който се разисква, та тогава да са подига другий.

Следъ като са чете повторително 4-й членъ отъ формулата на г. Цанковъ и г. Балабановъ каза че ще формулира писмено прѣдложението си: Прикжсна са засѣданието за 15 минути.

Като са откри то отъ ново прочете са формулата на г. Балабанова, която той прѣдлага да са прибави на 3-й членъ отъ Конституцията. Ето тая формула: „особенъ законъ ще са изработи за наредбата на това административно рѣздѣление съ начала на самоуправление за общинитѣ.“

Г. Подпрѣдсѣдателя мисли че трѣба да са исклучатъ думитѣ „за общинитѣ.“

Г. Балабановъ като поиска да разясни какви ще бждатъ правдинитѣ на общината околията и окръжието каза: „общинитѣ ще иматъ най пълно самоуправление; правителството ще са мѣси само въ полицейскитѣ имъ работи. А за окръжитѣ мислж че трѣба да иматъ окръжни съвѣти. Нѣ какво ще бжде управлението подробно то ще са опредѣли отъ особенъ законъ. Колкото за думитѣ „за общинитѣ азъ мож да ги отегля.“

Г. Мариновъ като каза че работата пакъ са забъркала за да я поправи направи слѣдующето прѣдложение: въ сѣкоя окръгъ ще има окръжно учреждение; въ сѣкоя околия, — околийско; — а въ сѣкоя община-общинско учреждение; които учреждения ще станатъ споредъ особенъ законъ.

Г. Балабановъ поддържа че въ Конституцията само въ общи черти трѣба да са назначи управлението, а не и въ подробности. За това въ приложението на 3-й членъ споменува че за „самоуправлението ще са изработи особенъ законъ.“

Г. Подпрѣдсѣдателя прѣдложи пакъ или да са исхвърлятъ послѣднатѣ думи на формулата, или да се прибавятъ и „околни и окръзи.“

Много гласове са чуха „да са исхвърлятъ.“

Прѣди да са тури на гласоподавание въпроса г. Грековъ забелѣжи че думитѣ „за общинитѣ“ би са отхвърлили безосновно. Самоуправлението на общинитѣ ще бжде пълно; това разбирамъ. Нѣ не мож да си прѣдстава че въ единъ окръгъ нѣма да има чиновникъ отъ правителството.“

Г. Каравеловъ отговори че за примѣръ той мож да укаже че въ Англия

и Америка всичкитѣ чиновници въ провинциитѣ са по изборъ, а не са назнача-
ватъ отъ централното управление.

Г. Грековъ прѣдложи да се обясни че правителството нѣма да има агентъ
въ общинитѣ.

Г. Подпрѣдсѣдателя помоли г. Балабанова да даде разяснения връхъ
тоя въпросъ.

Г. Балабановъ отговори: „г-да. Ето азъ какъ разбирамъ въпроса: общи-
ната е главния темелъ на административното здание, и тя трѣба да има пълно
самоуправление, като възлазя по нагоре намирамъ околията; и тя е община, нѣ
на правителството са дава право да назначава единъ или двама полицейски чи-
новници. Като възлазя още по нагоре намирамъ окръга; въ него давамъ на пра-
в. телството по голѣмо право да можи да си назначава началникъ или префектъ съ единъ
свѣтъ. Нѣ това сж нѣща, които не можтъ да влѣзатъ въ Конституцията. Въ законитѣ
които ще са изработатъ после, биль желалъ да са приеме началото на Епархиаленъ или
Казалийский Свѣтъ, членоветѣ на когото всѣка година да се избиратъ. Нѣ тия
въпроси неможтъ да се разгледатъ сега отъ насъ. Азъ мислж че при раздѣление-
то на територията на окръзи, околии и общини като прибавимъ че ще са изра-
ботатъ особни закони за нарѣдбитѣ на управлението нжъ съобразно съ Конститу-
цията ще бжде доволно. Наистина самоуправлението е добро, нѣ нетрѣба да за-
бравимъ че при управлението на окръжитѣ трѣба да има и правителството власть,
ако искаме да се управляватъ тѣ добре.

Подпрѣдсѣдателя указа на Руссия дето рускитѣ волости, които сжотвѣт-
ствуватъ на нашитѣ нахии, иматъ волостной сходъ, судъ и волостной старшина,
и нѣма никакъвъ чиновникъ, който сжотвѣтствува на нашия отколенъ началникъ.

Като са прочете повторително формулата на г. Балабанова, която гласи:
„особенъ законъ ще са изработи за нарѣдбата на това административно раздѣление
съ началата на самоуправление за общинитѣ“. Прие са по вишегласие за да се
допълни 3-й членъ отъ Конституцията.

Прочете се Глава II и чл. 3 отъ проекта на органическия уставъ, който
гласи: „Княжеството България е монархия наследственна и Конституционна, съ
народно прѣдставителство, и са намира въ вассално отношение къмъ Блистател-
ната Порта“.

Г. Грековъ заяви: „въ този членъ са говори за отношението на княжест-
вото къмъ портата. Ний съставяме Конституция само за вътрешното уреждане на
княжеството; ний неправимъ международенъ актъ за да спомѣнуваме за това отно-
шение. Прочее прѣдлагамъ да са приеме този членъ безъ думитѣ“ а са намира
въ вассално отношение къмъ блистателната порта.

Г. Любеновъ: прѣдлагъ княза да бжде за първий пътъ избираемъ понеже
не знаемъ какъвъ ще бжде той.

Г. Подбалканский пита наследственъ ли е и по женский полъ?

Г. Славейковъ мисли че понеже същия членъ е взетъ отъ Сръбската
Конституция, и тамъ въ него са намиратъ думитѣ „съ народно прѣдставителство“
то тия сжтитѣ думи трѣбва да са вмѣстятъ и въ члена, за който е думата.

Г. Подпрѣдсѣдателя отговори че това го има.

Като са положи на гласоподаване чл. 3 съ изменение на г. Герова прие са по вишегласие.

Следъ това прочете са чл. 4, и са прие едногласно безъ изменение.

Същото стана съ членоветъ 5 й, 6-й, 7-й и 8 й.

Като са прочете чл. 9, който гласи:

„Княза утвърждава и обнародва одобренитъ отъ народното събрание закони“.

Г. Подпрѣдсѣдателя забѣлѣжи че думата „одобрени“ трѣба да са замѣсти съ друга, защото тя показва като на събранието другий да полага въпроситѣ, а то да ги одобрява.

Г. Балабановъ намира тая забѣлѣжка за умѣтна, нъ оставя тоя въпросъ да са разисква после, когато ще са говори за правата на Народното Събрание.

г. Цанковъ въ прѣдложи да са употрѣби вмѣсто думата одобрени думата „приети“.

Като са наложи 9-ий чл. на гласоподаване съ поправката на г. Цанкова прие са съ вишегласие.

Прочете са 10-й членъ който гласи:

„Княза е върховний началникъ на всичкитѣ военни сили въ Княжеството, както въ мирно, така и въ военно врѣме. Онъ раздава военнитѣ чиновове, по закона. Всяки, който постѣпа въ военна служба, дава клятва, че ще да е вѣренъ Князю“.

Г. Кир. Цанковъ намира за нужно да са приложатъ и думитѣ „и на отечеството“.

Г. Д-ръ Антоновъ мисли че по добре ще да е да са прибави думата „и на Конституцията“.

Г. Мариновъ намира тия прибавлѣния за излишни, защото всѣкой войникъ ще са кълне за вѣрностъ на княза а княза се кълне за вѣрностъ на Конституцията.

Г. Кир. Цанковъ отговори че г. Мариновъ заключава това отъ нашата Конституция. Нъ въ другитѣ Конституций това прибавление съществува.

Г. Михайловский подържа че не трѣба да са тури прибавление, защото ще даде право на генерална да разсѣжда да ли заповѣдта на Княза е съгласна съ Конституцията или не.

Г. Кириакъ Цанковъ попита ами ако утре княза умрѣ, кому солдатина ще бѣде вѣренъ?

Г. Балабановъ са изрази че той най напрѣдъ билъ съгласенъ съ г. Цанкова; нъ после са билъ съгласилъ съ г. Мариновъ и Михайловский. „Всѣкой солдатинъ“, продължи г. Балабановъ, „трѣба да почита дисциплината. Не бива да разсѣжда той да ли трѣба да иди на Шипка или не. Ако разсѣжда тогава ще са явяватъ размирици. За това свидѣтельствува особено историята на Римлянитѣ. Заради това прѣдлагамъ щото прибавленията да са изоставятъ.“

Г. Кир. Цанковъ постоянно гласува връхъ своето прѣдложение.

Много гласове се чуха: „въпроса е исчерпанъ“. Като са тури 10 й чл. на гласоподаване прие са съ вишегласие тѣй както е въ проекта.

Прочете са 11-й чл. и са прие едногласно безъ промѣнение.

Като са прочете 11-й чл. който гласи:

„Съдебната властъ въ всичката нейна ширина принадлежи на съдебнитѣ мѣста

и лица, които дѣйствуватъ отъ името на Княза. Отношенията на Княза къмъ тия мѣста и лица са опредѣлять чрезъ особни наредби“.

Г. Мариновъ прѣдложи да са промѣни така: „Съдебната властъ въ всичката нейна ширина принадлежи на съдебнитѣ мѣста и лица, които издаватъ своитѣ сентенции по закона, и сетне изпълнителната властъ ги туря въ дѣйствие въ името на Княза“. Другата частъ приема непромѣнена.

Прѣдложиса на гласоподаване чл. 12 тъй както е въ проекта, и са прие съ вишегласие.

Прочете са 13-й чл. и са прие безъ измѣнение единогласно.

Като са чете 14-й чл. който гласи:

„Княза има право за помилование въ криминалнитѣ дѣла. А правото за амнистия (всеопрощение) принадлежи на Княза заедно съ Народното Събрание“.

Г. Балабановъ прѣдложи думата „всеопрощение“ да се исхвърли, а да са остави само „Амнистия“, която може да са взема въ тѣсенъ и широкъ смисалъ.

Като са тури чл. 14-й на гласоподаване съ поправката на г. Балабанова, прие са единогласно.

Членовеѣ 15-й, 16-й и 17-й приеха се единогласно безъ измѣнение.

Като са прочете глава III и чл. 18 й, който гласи:

„Княза е длъженъ да са намира постоянно въ княжеството. Ако на врѣме излазя изъ него, то си назначава намѣстникъ, който додѣ стѣхтствува Княза, ще има правдини и длъжности опредѣлени въ особенъ законъ. За излазянието си изъ Княжеството и за назначаванието на намѣстника си Княза обявява народу чрезъ прокламация“.

Г. Геровъ ми-ли че е нужно да си опредѣли столицата на Княжеството.

Г. Джабаровъ прѣдлага това да стане чрезъ прибавка на 18-й членъ.

Г. Цанковъ намира за добре щото опредѣлението на столицата да са вмѣсти само въ протокола, а да не влиза въ конституцията.

Г. Подпрѣдсѣдателъ предложи на Народното Събрание да са разисква най-напрѣдъ въпроса за 18-й чл. а после да се разгледа въпроса за столицата.

Като са тури 18-й чл. на гласоподаване тъй както е въ проекта прие са съ вишегласие безъ никакво промѣнение.

Г. Джабаровъ прѣдложи щото Столицата на Княжеството да бжде Софя.

Г. Михайловский изяви че той желае щото опредѣлението на столицата да са основава на народнитѣ интереси; и моли който прѣдлага да има тѣхъ прѣдъ видъ и да даде подробнитѣ разяснения.

Г. Грековъ забелѣжи че ако г. Михайловский има на умъ друго прѣдложение нека да го прѣдстави.

Г. Цанковъ са изреди; „Ний имами двѣ столици: Търново-историческа; и Софя правителствена. За това азъ прѣдлагамъ и за напрѣдъ Софя да си остане за резиденцията на Княза; а въ Търново да става коронацията на Княза“.

Това прѣдложение на г. Цанкова са прие съ вишегласие за да са мине въ протокола.

Прочете са глава IV и чл. 20-й който гласи:

„Българския Държавен белѣгъ е златенъ коронованъ левъ на тъмно червенъ щитъ. Надъ щита княжеска корона“.

Г. Подпрѣдсѣдателя мисли за добре да се замѣсти думата „белѣгъ“ съ „Гербъ“.

Г. Цанковъ припомни че грижата за промѣнението на думитѣ са оставя на бюрото.

Високопреосвѣщеннейшиятъ Милетий прѣдложи бюрото да изработи единъ моделъ за герба.

Г. Подпрѣдсѣдателя отговори че бюрото и безъ това има много работа.

Г. Михайловскій забелѣжи че са испуснати националнитѣ бои.

Г. Стоиловъ прѣдложи да са помолатъ нашитѣ Историци и Архилози да ни даватъ пояснения върхъ тоя прѣдметъ.

Г. Подпрѣдсѣдателя отговори че триколора е новъ и нѣма за насъ историческо значение, той е введенъ за пръвъ пътъ въ Франция во време на първата революция.

Г. Кир. Цанковъ прѣдлага да са състави една Комисия, въ която да вземе участие и г. Дриновъ, и да ни разясни въпроса за националнитѣ краски.

Г. Каравеловъ каза че гиралдическата боя не е тъмно-червена, нѣ зелена.

Г. Славейковъ забелѣжи че въ едни стихове печатани въ Виени са говори за алена краска.

Г. Подпрѣдсѣдателя като попита Народното Събрание да ли приема да бжде народното знаме трикулорно, отъ цвѣтоветѣ: бѣлъ, зеленъ и червенъ.

Това прѣдложение т. е. Бѣлг. народно знаме е трицвѣтно и се съставя отъ бѣлъ цвѣтъ, зеленъ и червенъ, расположени хоризонтално. Са прие по вишегласие и са „реша по същиятъ начинъ да мине това решение въ конституцията.

Г. Михайловскій прибави че цвѣтоветѣ трѣба да бждатъ хоризонтални.

Г. Геровъ попита, понеже въпроса е за герба, Българския князь не ще ли има право да сѣче пари:

Чете се 21-й чл. и са прие едногласно безъ измѣнение.

Г. Помяновъ заявява: „Азъ чухъ че стана решѣние за народното знаме и че това рѣшение ще са тури въ конституцията. Желалъ бихъ да знамъ дѣ то ще са тури; ако са тури въ IV глава трѣбвало би нейното заглавие да са измѣни“.

Високопреосвѣщеннейшиятъ Милетий въ отговоръ на Г. Герова забелѣжи:

„Правото за сѣчение монети са разбира отъ конституцията ни. А какъвъ белѣгъ ще има върхъ монетитѣ то зависи отъ Княза.

Г. Подпрѣдсѣдателя мисли че това въ конституцията не може да са тури.

Чете се глава V за начина, по който ще става престолонаслѣдието“.

Г. Помяновъ желае да знае да ли се приема прѣдложението му или не:

Г. Подпрѣдсѣдателя му отговори че вмѣстованиято на члена за знамето и промѣнението на IV глава е дѣло на бюрото.

Прочете се 22-й членъ който гласи:

„Княжеското достоинство е наследствено въ потомството на първий избранъ Князь“.

Г. Грековъ прѣдложи да се измѣни тоя членъ така: „Княжеското достоин-

ство е наследствено въ мъжкото потомство на първий избранъ князь, въ първата линия безъ ограничение, а въ косвенната до 4-та степенъ“.

Г. Геровъ казва, че той е съгласенъ съ прѣдложението на г. Грекова, нъ мисли, че трѣба да се пригурятъ думитѣ „по мъжкото поколение отъ законенъ бракъ“.

Г. Грековъ разяснява прѣдложението си така: „Азъ предлагамъ да се приематъ на Българскій прѣстолъ князове само мъжие, а не жени, по причини всѣкому явни. Освѣнъ това искамъ да се ограничи косновенното роднинство, защото могатъ да се яватъ претенденти по-далечни отъ 4-о колѣно. Ако се по близки роднинитѣ, вѣроятно е, че тѣ ще живѣятъ при него и ще познаватъ по добръ княжеството“.

Г. Любеновъ прѣдлага щото първия князь да бѣде избирателенъ за първъ пътъ.

Прочете се повторително формулата на г. Грекова и формулата на г. Герова, която гласи: „Княжеското досойнство е наследствено въ потомството на първий избранъ князь, у мъжкото поколение отъ законенъ бракъ по редъ на първорождение въ права линия“.

Г. Др. Моловъ прѣдлага щото послѣдната частъ на г. Грековото прѣдложение да се исхвърли, на което и г. Грековъ се съгласява.

Н. Високопреосвѣщенство Мелетий забѣлзва, че думитѣ „законенъ бракъ“ въ формулата на г. Герова сж излишни.

Г. Геровъ възрази, че тѣ сж нужни, защото и въ другитѣ конституции сж предвидени.

Г. Грековъ намира, че тѣзи думи не само сж излишни, нъ и оскърбителни за княза. И приложи, че никои закони не даватъ право на незаконнорожденитѣ дѣца да наследватъ прѣстола. Той отегнува своята формула и приема формулата на г. Герова съ изоставяннето на думитѣ „отъ законенъ бракъ“.

Н. Високопреосвѣщенство попита, ако се случи княза да нѣма синъ въ правата линия и нѣма надежда за такъвъ, не може ли да си избере наследникъ отъ косновенната линия?

Г. Подпрѣдсѣдателъ отговори, че това е съвсемъ другий въпросъ.

Г. Помяновъ желае да му се разясни тоя случай: княза има синъ и внукъ. Синъ му умира, остава внука. Нъ княза добива другъ синъ. Тогава внука ли има право да бѣдъ наследникъ или втория синъ? Азъ мисля, че внука трѣба да наследди прѣстола си; споредъ както прѣдлагатъ нѣкои отъ преждеговорившитѣ трѣбвало би да дойде на прѣстола вторий синъ.

Г. Подпрѣдсѣдателъ отговори, че старшата линия се гледа и се счита въпроса вече за исчерпенъ.

Г. Кир. Цанковъ прѣдложи, че понеже Събранието е вече уморено, то рѣшението на тоя въпросъ да се остави за слѣдующия день.

Г. Грековъ казва: „случая“ който г. Помяновъ ни прѣдстави, никакъ не заплата въпроса. Непрѣменно трѣба втория синъ да наследди баща си, защото първия не се е качвалъ на прѣстола, а го е ималъ само въ перспектива.

Г. Цанковъ заяви че подобни въпроси подробно ний не можемъ да рѣшимъ; изисква се особенъ законъ. Той прѣдложи да се приеме 22-й членъ въ този видъ:

„княжеското достойнство е наследствено въ мъжката исходяща права линия на първий избранъ князь“.

„За наследството ще се изработи особенъ законъ“.

Г. Балабановъ подържа мнението на г. Цанкова, като каза, че това сжщото се срѣща и въ Гръцката конституция.

Като се подаде на гласоподаване прѣдложението на г. Цанкова прие се съ вишегласие.

Подиръ като бѣше часа 4 Прѣдседателя подложи на гласоподаване да ли трѣба засѣданието да слѣдва или не? — Рѣши се да слѣдва.

Прочете се гл. VI и чл. 23, който гласи:

„Царствующий князь (царствующата княгиня) и наследникъ на прѣстола се считатъ пълноврѣстни на 18 година“.

Тоя членъ се прие едногласно съ изоставянieto на думитѣ „царствующата княгиня“.

Като се прочете чл. 26, който гласи:

„Членоветѣ на Регенството могатъ да бѣдѣтъ най близкитѣ роднини на княза, които живѣятъ въ България; слѣдъ тѣхъ — министри, членове отъ Държавний съвѣтъ, прѣдседателитѣ и членовитѣ на Върховното сѣдилище или пакъ лица които сж заемали безукорно тия длѣжности“.

Г. Геровъ не е на мнѣнието щото и роднинитѣ на княза да ставатъ регенти.

Г. Михайловски мисли, че г. Геровъ лишавя съ това княза отъ едно право, което може да има нѣкой, т. е. да назначава настояници на дѣцата си отъ своитѣ роднини.

Г. Геровъ прѣдлага да се промѣни 27-й чл. тѣй: „Членоветѣ на регенството могатъ министри, прѣдседатели и членове на Върховното сѣдилище, или пакъ лица които сж заемали безукорно тия длѣжности“.

Като се предложи члена въ тоя видъ на гласоподаване прие се отъ Народното Събрание съ вишегласие.

Членове 28, 29, 30 и 31 се приеха едногласно безъ измѣнение.

Чете се глава VII за встъпването на прѣстола и за клѣтвата и членъ 32 върху който г. Геровъ счете за нужно да попита: „Ако се случи камарата да е распусната отъ умрелия князь, то тогава ще ли се съкрати срока на разпусчанието.“

Г. Грековъ му отговори, че това влиза въ закона на прѣдставителството, въ който ще да се каже кога ще се свиква повторомъ събрание.

Като се тури чл. 32 на гласоподаване прие се по вишегласие тѣй както е въ проекта безъ никакви измѣнения.

Прочете се глава VIII „за обдържание на княза и на княжеский домъ“, и чл. 33, който гласи: Народното Събрание опредѣлява за обдържание на княза и на неговий дворъ 1,000,000 франка на година“.

Това количество не може да бѣде нито уголѣмено безъ съгласието на Народното Събрание, нито намалено безъ съизволенieto на княза.

Г. Славейковъ предлага да се остави тоя въпросъ за по-здрѣло обмислювание.

Г. Подпрѣдседателъ мисли, че тоя членъ не трѣбва да се тури въ конституцията, и че се изисква първото Народное Събрание да опредѣли колко трѣба

княза да получава до животъ. Той би билъ даже на мнѣние, щото цѣлата тая глава да се исхвърли изъ конституцията.

Г. Геровъ подържа мнѣнието на г. Каравелова, като казва, че рѣшението на тоя въпросъ зависи отъ обстоятелствата.

Г. Цанковъ предлага, щото г. Каравеловъ да си формулира прѣдложението.

Г. Каравеловъ отговори, че неговото прѣдложение въ кратци е това: „Първото обикновено Народно Събрание трѣбва да опредѣли *Liste Civile* на княза до животъ“.

Г. Балабановъ се изрази: Азъ съмъ противъ мнѣнието на г. Каравелова. Обикновенното Народно Събрание е друго, а нашето друго. Кое то рѣши то е задължително за другитѣ. Заради това рѣшението връхъ заплатата на княза трѣбва да се тури въ конституцията. Азъ мисля, че 1,000,000 фр. сж много. Нѣ на нашия князь, който ще бжде наша честь и слава, трѣбва да се плаща толкова щото да може да се представя вътрѣ и вънъ отъ княжеството. За това прѣдлагамъ да му се плащатъ по 600,000 фр. на годината. Това количество е нито много нито малко. Азъ обръщамъ вниманието на втората алинея отъ членъ 33, която гласи: „Това количество не може да бжде нито уголѣмено безъ съгласието на Народното Събрание, нито намалено безъ съизволенieto на княза“. Ако изберемъ князь богатъ и добъръ, може би да каже това е много и самъ да прѣдложи да му се даде по-малко. И тѣй предлагамъ да се приеме това количество.

Много гласове се чуха прието, прието.

Г. Хр. Стояновъ възрази така: „Само съ прието“ не се свършава. Въпроса като не е до толкова важенъ да опредѣляме отъ сега платата на княза е непрактично. За туй прѣдлагамъ щото Събранието, което ще избере княза, то да му опредѣли и плататъ“.

Михайловски отговори:

Г. Стояновъ казва, че това не е нѣщо важно, кога не е тѣй. Той подържа, че владетелния князь трѣбва да се подържа съ достолѣние, а не както Георгий, на когото, като го избраха за Гръцкый царь, Европейскитѣ сили назначиха субсидии отъ себе си понеже Гърцитѣ не можехъ да дадѣтъ приличното му съдържание, желателно би било и на нашия князь да дадѣтъ.

Г. Балабановъ казва, че ний сме народъ, който ще може да плаща на княза си, и нѣма да прибѣгнемъ къмъ субсидии като Гърцитѣ. Азъ мисля, че тоя въпросъ е наистина важенъ и трѣбва да се рѣши отъ сегашното Събрание, а не отъ другитѣ.

Г. Хр. Стояновъ постоянствува на мнѣнието си.

Г. Балабановъ прибави: „Ний имаме пълно право да рѣшимъ тоя въпросъ, като оставимъ право на будущитѣ Събрания да уголѣмяватъ заплатата на княза. Колчимъ той се съгласи на това. Това съществува и въ другитѣ конституции въ членветѣ, които се касаятъ до *Liste Civile* на монарситѣ“.

Като се прѣдложи на гласоподавание прѣдложението на г-на Балабанова, да се плаща по 600,000 фр. въ годината на княза, прие се съ вишегласие.

Членъ 34 се прие едногласно безъ измѣнение.

Членъ 45, който гласи: „На Народното Събрание се дава право да опредѣ-

лява дарове (дотация) на князя изъ държавнитѣ имоти на Княжеството“, се отхвърли едногласно.

Засѣданието се склучи на 5 и половина часа слѣдъ обѣдъ, Прѣдсѣдателя като объяви, че идущето засѣдание ще бѣде утрѣ въ обикновенното врѣме.

Прѣдсѣдатель: **Видинский Анѳимъ.**

Упълномоченный Императорскаго Россійскаго Коммисара **С. Лукияновъ.**

Подпрѣдсѣдатели: **Каравеловъ, Т. Икономовъ.**

Секретари: **К. Стоиловъ, И. Н. Гюзелевъ, П. Генчевъ, Р. Каролевъ.**